

Øivind Storm Bjerke | Mona Gjessing
kunst@klassekampen.no

KUNST

DET NAKNE ANSIKT: Ansiktene i Furunes' bilder etser seg inn hos betrakteren, skriver Øivind Storm Bjerke. **FOTO: GALLERI K**

Bilder som angår oss

KUNST

Anne-Karin Furunes: «Through Images»

Galleri K, Oslo
Står til 16. desember

ANMELDELSE

Anne-Karin Furunes har siden 1994 konsekvent arbeidet med en bestemt teknikk: Hun dekker en flate med svart for så å perforere den med små og store hull. Teknikken skaper en form for forsinkelse i oppfatningen av motivet. Det understreker at bildene ikke er identiske med sitt motiv. Mønsteret som oppstår, samler seg i de nye bildene til ansikter, som iblant er stilt foran naturelementer. Det estetiske filteret av punkter brukes til å trekke bildene inn i kunstsfæren og innbyr til å løfte arbeidene ut av enhver sosial, politisk og historisk referanse og over i en diskusjon om disse bildenes plassering innenfor en kunsthistorisk og kunstdiskursiv ramme. Utstillingens tittel «Through Images» henviser på et banalt plan til den hvite utstillingsveggen som vi ser gjennom hullene. Slik sett er bildene flerko- det; ett sett av koder er knyttet til den sjangeren de inngår i, et annet til hva disse bildene kan gjøre med oss som betraktere – og et tredje er knyttet til den kunstdiskursive rammen.

Furunes har, ved siden av kunststudier, en bakgrunn som arkitektstudent, og hun installerer arbeidene omhyggelig for å skape en optimal effekt av konfrontasjon med betrakteren. Det er en form for konfrontasjon som bygger opp under temaene i bildene: Det nakne ansikt, som oftest stilt en face, iblant i profil. Hun formaterer bildene slik at øynene poengteres. Ved at hodene får monumental størrelse, blir vi tvunget til å se personen på bildet.

De fotografiske foreleggene hun benytter, har en estetikk som preger passbilder og andre typer fotografi der eksakt likhet er avgjørende. Identifikasjon er denne typen bilders viktigste oppgave. En funksjon som peker spesielt på to ting: Bruken av fotografi som et middel til å kontrollere den fotograferte, og bilder som middel til systematisk utforskning av individer ut fra teorier om sammenheng mellom ytre trekk, personlige egenskaper og rase. Da blir det et poeng at de fleste av fotografiene de bygger på, er hentet ut fra et arkiv knyttet til rasebiologisk forskning fra mellomkrigstiden med det rasehygieniske perspektivet dette åpner opp for. Bilder er ikke alltid så uskyldige som de virker, og tar vi dem på alvor, gjør de noe med oss: Ansiktene vi møter i Furunes' bilder etser seg inn hos betrakteren og påminner oss om betydningen av å se menneskene vi er omgitt av.

Øivind Storm Bjerke
kultur@klassekampen.no

Nakne menn provoserer

Nok en gang vekker nakne menn oppstuss i Wien. Med utstillingen «Nackte Männer» ville Leopold-museet vise hvordan den nakne mannen er framstilt gjennom 500 års kunsthistorie. Men enkelte bilder utløste så kraftige protester at museet nå har sensurert deler av dem med røde bånd. Ironisk nok var et mål med utstillingen å problematisere den inngroddede aksepten for at hel- og halvnakne kvinner figurerer nærmest overalt, mens den nakne manns kroppen er mer tabubelagt. Et annet mål var å angripe skjult homofobi.

Haakon Flemmen

Den viktige Victor Lind

Øivind Storm Bjerke
KUNST

«Contemporary Memory»

Kunstnerens Hus, Oslo
Står til 3. februar

ANMELDELSE

Denne høsten er vi ved flere anledninger blitt minnet om deportasjonen av norske jøder. Det gjør Victor Linds utstilling spesielt aktuell.

I utstillingen «Contemporary Memory» har Kunstnerens Hus samlet arbeider av Victor Lind fra de siste tjue årene. Den tar for seg historiske hendelser og dokumenter knyttet til politiinspektør Knut Rød og arrestasjonen og deportasjonen av mannlige jøder som ble iverksatt 26. november 1942. Den tar også opp redningsaksjonen som ble satt i gang gjennom Carl Fredriksens Transport – for å redde kvinner og barn over til Sverige.

Lind trekker også inn sin egen historie. Han inkluderer et bilde av seg selv som barn, der han myser i sola mot oss med et mildt ansikt og lunt smil. Og han gjør det gjennom bilder av sin mor, Lilya, som i 1928 giftet seg med den norske kunstneren Carl Victor Lind i New York og fulgte ham til Norge i 1934. Familien Lind kom helskinnet gjennom krigen.

Utstillingen bygger på to verkgrupper: Den ene kretser rundt deportasjonen av jøder fra Norge, som var organisert

FAKTA

Victor Lind:

- Norsk maler og grafiker, født 1940.
- Har vært virksom siden 1960-årene.
- Var framtrekkende i den radikale kunstgruppa Gras på 1970-tallet.

RØTTER: Linds uttrykk har røtter i det visuelle språket fra kunstnergruppa Gras i 1970-åra.

av Rød. Den andre er en hyllest til Carl Fredriksens Transport og gartner Rolf Alexander Syvertsen, som stilte sitt gartneri til disposisjon som oppsamlingssted for jødiske kvinner og barn som skulle til Sverige. De siste arbeidene er plassert i byggets midtakse, noe som understreker deres betydning i lesningen av utstillingen som helhet: De representerer det sivile motet og de etiske valgene som Lind peker på som forbillidlige. Lind viser betydningen av å bringe minner videre til nye generasjoner gjennom minneparken «Dette er et fint sted», en hyllest til den illegale virksomhet til Carl Fredriksens Transport. Prosjektet, som er lagt til i Hekkeveien i Oslo, er representert i utstillingen i form av plantegninger og fotografier. Røds rolle i dramaet blir for Lind et symbol på unnfallenhet: Rød brakte videre informasjon om de tyske okkupantene til motstandsbevegelsen. Og han ble frifunnet i rettssaken mot ham i 1948.

Innsatsen for motstandsbevegelsen ble sett på som viktig, så viktig at man så gjennom

NIDSTATUE: Knut Rød, her framstilt i verket «Monument» (2005), står sentralt i utstillingen.

fingerne med prisen som ble betalt for at tyske myndigheter skulle stole på ham: At han ikke på noen måte forsøkte å hindre aksjonen mot jøder. Dette aspektet gjør saken vanskeligere. Det er ikke bare tale om egennytte og feighet som hindret at jøder ble varslet om aksjonen 26. november. Selv de fremste blant motstandsmenn forsvarte Rød. Nidskulpturen Lind har reist over Rød i 2005 skal stå utenfor HL-senteret (Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter) på Bygdøy til dommen som frikjente ham i 1948 er annullert. Lind løfter fram de dilemmaer aktørene sto opp i og synliggjør sammenhengen mellom valg og konsekvenser. Det sivile mot blir satt opp som motvekt til byråkratisk pulverisering av ansvar, innordning under gruppepress og frykt for å bli rammet av represalier dersom man går imot dem som sitter med herredømme og kontroll.

Linds uttrykk har røtter tilbake til det enkle visuelle språket som ble utviklet blant kunstnere tilknyttet Gras-gruppa omkring 1970. Med de